

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5428

Tarih : 14.05.2024

10/1271

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de tarım ve hayvancılık sektörü özellikle son yıllarda ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların başında ise AKP'nin yanlış politik kararları sonrası artan girdi maliyetleri, küresel ekonomik kriz ve Kürt sorununun çözümsüzlüğü gibi sebepler gelmektedir. AKP'nin sermayeyi merkeze alan tarım politikaları küçük ölçekli çiftçileri zor durumda bırakmış, çiftçi borçluluğu rekor kırmış, tarımsal üretim ithalata bağımlı hale getirmiştir. Ayrıca Kürt sorunundaki çözümsüzlük ısrarı yayla ve meraların yasaklanmasına, mera alanlarının küçülmesine, tarım ve hayvancılığın gelişmemesine sebep olmuştur. Bu minvalde gün geçtikçe üretimden kopan çiftçilerin yaşadığı tüm sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm bulunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İhtüzesi'nin 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Nejla Demir
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

AKP'nin 22 yıllık yanlış tarım politikaları, çiftçileri toprağa, toprağı üreticiye, tüketiciyi mahsule küstürmüştür. Verimli topraklar ve ovalar, pamuğa, buğdaya ve mercimeğe hasret kalmıştır. İktidarın tarımda uyguladığı politikalar, topraklarımızı çoraklaştırmış, 86 milyon için yaşam kaynağı olan tarımı dışa bağımlı hale getirmiştir.

Artan girdi maliyetleri, yetersiz devlet destekleri ve gecikmeli ödenmesi ve ürün alış fiyatlarındaki dalgalanmalar, çiftçilerin borçlanma ihtiyacını artırmış çiftçileri borç yapmadan üretmez noktaya getirmiştir. Bankalar başta olmak üzere Tarım Kredi Kooperatifleri gibi yapılara olan borçlar çiftçilerin üzerinde büyük bir yük oluşturmaktadır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun verilerine göre, Aralık 2023 itibarıyla tarımsal kredilerin toplamı 582 milyar lirayı aşarken çiftçilerin toplam borcu ise yaklaşık 700 milyar lira olmuştur.

Ayrıca son bir yılda gübre fiyatları %150, mazot fiyatları %130, tohum fiyatları ise %120 oranında artmıştır. Bu durum çiftçilerin borçlanma ihtiyacını önemli ölçüde artırmıştır. Borçlarını ödeyemeyen birçok çiftçi iflas noktasına gelmiştir. 2023 yılında çiftçilerin iflas başvurularında %40 oranında bir artış yaşanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2023 yılında tarımsal işgücü 2,5 milyona kadar düşmüştür. Bu oran 2000 yılına göre %30 oranında bir azalışa tekabül etmektedir.

2023 yılı Kasım ayı verilerine göre, Türkiye tarımsal ürünlerde net ithalatçı konumdadır. Tarımsal ürün ithalatı 2023 yılında 65 milyar doları aşmış ve bu rakam son 10 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Ülke, buğday ihtiyacının yaklaşık %70'ini ithal etmektedir ve 2023 yılında buğday ithalatı 35 milyon tonu aşmıştır. Benzer şekilde, yağlı tohumlar konusunda da durum benzerdir. Türkiye, yağlı tohum ihtiyacının tamamını ithal etmekte ve 2023 yılında soya, ayçiçeği ve pamuk yağı ithalatı 15 milyon tonu bulmuştur. Kırmızı et, süt ve süt ürünleri, baklagiller, meyve ve sebzeler gibi diğer ürünlerde de Türkiye'nin ithalata bağımlılığı gözlemlenmektedir. Örneğin, Türkiye kırmızı et ihtiyacının yaklaşık %30'unu ithal etmektedir ve 2023 yılında kırmızı et ithalatı 1 milyon tonu aşmıştır. Benzer şekilde, süt ve süt ürünlerinde de dışa bağımlılık söz konusudur ve 2023 yılında peynir, tereyağı ve süt tozu ithalatı 500 bin tonu bulmuştur. Bu durum, Türkiye'nin tarım sektöründe üretimdeki zayıflıklarını ve dışa bağımlılığını ortaya koymaktadır.

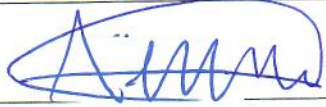
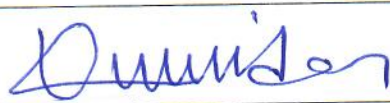
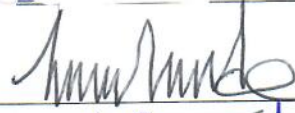

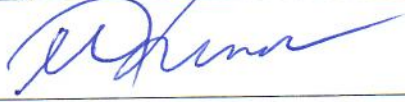

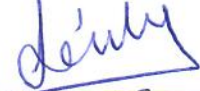

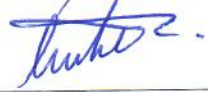
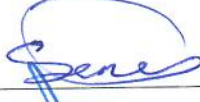

Ülkenin gıda enflasyonu oldukça yüksektir ve dar gelirli yurttaşları olumsuz etkilemektedir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) 2024 yılı Ocak ve Şubat ayı gıda enflasyonu raporuna göre Türkiye, yüzde 71,1'lik gıda enflasyonuyla 38 OECD üyesi ülke arasında ilk sırada yer almaktadır. Artan girdi maliyetleri, döviz kurundaki dalgalanmalar, kuraklık ve aşırı hava olayları gibi faktörler gıda enflasyonunu ayrıca artırmaktadır.

2024 yılında da gıda enflasyonu, Türkiye ekonomisi için en önemli sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. Son yıllardaki yüksek enflasyon trendi gıda fiyatlarını da önemli ölçüde etkilemiştir.

TÜİK tarafından yayınlanan verilere göre yıllık gıda enflasyonu; Ocak 2024'te %64,86, Şubat 2024'te %67,07, Mart 2024'te %68,50, Nisan 2024'te %69,80 olarak gerçekleşmiştir. Nisan 2024'te gıda enflasyonunun en yüksek olduğu ürün grupları ise yağ ve yağlı tohumlar(%105,78), sebzeler (%94,58), meyveler (%85,22), et ve balık (%82,94), süt ve süt ürünleri (%74,13) olmuştur.

Hayvancılık sektöründe girdi maliyetlerinin artması, hayvan hastalıkları, verimlilik sorunları, ithalat politikaları ve çevresel etkiler hayvancılık sektörünün önündeki engellerdir. Özellikle hayvan hastalıkları sektörde ciddi ekonomik kayıplara neden olmaktadır. TÜİK verilerine göre, Türkiye'nin büyük ve küçükbaş hayvan varlığı son 2 yılda düşüş göstermiştir. 2021'de 75.555.321 olan hayvan varlığı, 2022'de 73.289.541'e ve 2023'te ise 68.946.415'e kadar gerilemiştir.

Tarım politikalarında köklü ve yapıcı değişiklikler yapılması, çiftçilerin ve besicilerin haklarının korunması ve gün geçtikçe sayıları azalan çiftçi ve besicilerin yeniden üretime katılması için araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	Sinan Gökçenk	Van	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	GEORGE ASLAN	MARDİN	
7	ÖZGÜL SAKI	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	A. Doğan
9	Mehmet KAMAÇ	DİYARBAKIR	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SIİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	A. Kaya
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	